

Številka: 35409-263/2023-2570

Ljubljana, 28. 11. 2023

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
gp.gs@gov.si

ZADEVA: Izhodišča za udeležbo delegacije Republike Slovenije na 9. zasedanju pogodbenic Konvencije o čezmejnih vplivih na okolje (Espoo) in 5. zasedanju Protokola o strateški presoji vplivov na okolje, 12. do 16. december 2023, Ženeva – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi prvega odstavka 2. člena in šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji

S K L E P :

1. Vlada Republike Slovenije je sprejela Izhodišča za udeležbo delegacije Republike Slovenije na 9. zasedanju pogodbenic Konvencije o čezmejnih vplivih na okolje (Espoo) in 5. zasedanju Protokola o strateški presoji vplivov na okolje, ki bosta potekali od 12. do 16. decembra 2023 v Ženevi.
2. Vlada Republike Slovenije je imenovala delegacijo v naslednji sestavi:
 - mag. Vesna Kolar Planinšič, sekretarka, vodja delegacije, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo,
 - mag. Tanja Pucelj Vidović, namestnica vodje delegacije, sekretarka, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo,
 - Katarina Celič, sekretarka, članica delegacije, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Prejmejo:

- Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Langusova 4, 1000 Ljubljana
- Ministrstvo za zunanje zadeve, Prešernova 25, 1000 Ljubljana
- Generalni sekretariat Vlade RS, Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- mag. Bojan Kumer, minister
- Uroš Vajgl, državni sekretar za okolje
- mag. Tanja Bolte, generalna direktorica Direktorata za okolje
- mag. Tanja Pucelj Vidović, Vodja Sektorja za okoljske presoje
- mag. Vesna Kolar Planinšič, sekretarka

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

– -

5. Kratek povzetek gradiva:

- Izhodišča za 9. zasedanje Konvencije o čezmejnih vplivih na okolje (v nadaljnjem besedilu: Konvencije Espoo) in 5.zasedanje pogodbenic Protokola o strateški presoji vplivov na okolje določajo stališče Vlade Republike Slovenije za področje financiranja in programiranja aktivnosti v naslednjem obdobju treh let, potrjuje novelirano obliko poročevalske obveznosti ter potrjuje Poročili o izvajanju Konvencije Espoo in Protokola o strateški presoji vplivov na okolje.
- Izhodišča podpirajo analizo ter zaključke Implementacijskega odbora Konvencije Espoo in Protokola o strateški presoji vplivov na okolje,
- Izhodišča podpirajo sprejem deklaracije,
- Izhodišča podpirajo tudi stališče EU, pripravljeno v okviru Delovne skupine za mednarodna okoljska vprašanja (WPIE - Espoo),
- Izhodišča določajo delegacijo za zastopanje stališč na EU koordinacijah in na 9. zasedanju Konvencije Espoo in 5. zasedanju Protokola o strateški presoji vplivov na okolje.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA/NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA/NE
c)	administrativne posledice	DA/NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA/NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA/NE
e)	socialno področje	DA/NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	DA/NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

/

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
/				
II. Finančne posledice za državni proračun				
/				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
/				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Iz dosedanjega prispevka Republike Slovenije 3000 USD, se poveča prispevek na znesek 6000 USD letno, za Konvencijo in Protokol skupaj, za kar so zagotovljena finančna sredstva na proračunski postavki Ministrstva za okolje, podnebje in energijo, PP 153 222 – ukrep Priprava okoljskih poročil in celovita presoja vplivov na okolje, 2511-11-0039 Čezmejne presoje vplivov na okolje.

Skupni stroški delegacije (prevoz v SI, letalo, hotel, dnevnice) so 6176,74 €, za kar so zagotovljena finančna sredstva , PP 231293, NRP 2570-23-0007, konto 4024.

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.	DA/NE
--	--------------

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:
– Skupnosti občin Slovenije SOS: **DA/NE**
– Združenju občin Slovenije ZOS: **DA/NE**
– Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: **DA/NE**
Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:
Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA/NE
---	--------------

Predlog gradiva ni takšne narave, da bi bila potrebna predhodna objava oziroma zaradi varstva osebnih podatkov se gradivo ne objavi.

Datum objave: /

V razpravo so bili vključeni: /

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili:

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Poročilo je bilo dano

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA/NE
---	--------------

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA/NE
---	--------------

**mag. Bojan KUMER
MINISTER**

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga

Zakon o ratifikaciji Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje (Uradni list RS- mednarodne pogodbe, št. 11/98).

Zakon o ratifikaciji Spremembe in Druge spremembe Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje (MPCVO-A), (Uradni list RS, št. 105/13).

Zakon o ratifikaciji Protokola o strateški presoji vplivov na okolje h Konvenciji o presoji čezmejnih vplivov na okolje (MPSPVO) (Uradni list RS – mednarodne pogodbe, št. 1/10).

2. Splošna obrazložitev

Razlog za pripravo izhodišč in udeležbo delegacije je 9. zasedanje pogodbenic Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje (v nadaljnjem besedilu: Konvencija) in 5. zasedanje pogodbenic Protokola o strateški presoji vplivov na okolje (v nadaljnjem besedilu: Protokol), ki bo potekalo od 12. do 16. decembra 2023 v Ženevi in na katerem bo sodelovala Republika Slovenija, ki je pogodbenica konvencije od leta 1998 in protokola od leta 2010.

Pri izvajanju konvencije Slovenija aktivno sodeluje, saj so njena mednarodna prepoznavnost ter spremljanje in sooblikovanje mednarodne prakse na tem področju pomembni za suvereno vodenje čezmejnih postopkov s sosednjimi državami, za projekte večjega vpliva pa tudi z drugimi državami članicami EU/UNECE. Tako je Slovenija od leta 2011 do leta 2013 predsedovala mednarodnemu odboru za izvajanje, ki obravnava mednarodne spore s področja čezmejnih presoj in od leta 2017 do leta 2020 tudi delovni skupini konvencije in protokola, od 2020 dalje pa predseduje biroju Protokola o strateški presoji vplivov na okolje.

Za Republiko Slovenijo sta oba mednarodna pravna akta pomembna, saj določata okvir za urejeno dvo ali večstrankarsko sodelovanje med državami za številne gospodarske aktivnosti s čezmejnimi vplivi na okolje, pomembna pa je tudi njuna razlaga, ki jo podpira tudi Evropska komisija in je podlaga tako za razvoj dobre prakse, kot za primere mednarodnih ali evropskih pritožb.

Stališče je pripravljeno h gradivu »Meeting of the Parties to the Espoo Convention, 9th session and Meeting of the Parties to the Protocol, 5th session, 12 - 16 Decembre 2023«, ki je objavljeno na spletnem naslovu: <https://unece.org/info/Environmental-Policy/Environmental-Impact-Assessment/events/364363>.

Gradivo je pripravil biro, potrdila delovna skupina za Konvencijo in Protokol, obravnavano pa je bilo na dveh sejah delovne skupine Sveta EU za mednarodna okoljska vprašanja (WPIE-Espoo) v okviru predsedovanja Španije Svetu EU.

JEDRO GRADIVA – stališče**MOP9/MOP5, TOČKA 2.a,b: IZVOLITEV PREDSEDUJOČEGA IN DNEVNI RED****Splošni del**

1. Odprtje konference.
2. Organizacijske zadeve:
 - (a) izvolitev predsedujočega;
 - (b) potrditev dnevnega reda;
 - (c) poročilo o pooblastilih (credential);
 - (d) status konvencije, njenih dopolnitev in protokola.
3. Odprta vprašanja
 - 3.a Osnutki skupnih sklepov:
 - (i) osnutek odločitve o finančni ureditvi za obdobje 2024-2026;
 - (ii) osnutek odločitve o sprejetju delovnega načrta 2024-2026;
 - (iii) osnutek odločitve o sodelovanju v morskih območjih;
 - (iv) osnutek odločitve o pregledu skladnosti s Konvencijo;
 - 3.b Osnutek odločitev konference pogodbenic Konvencije:
 - (i) osnutek odločitev glede skladnosti s Konvencijo;
 - (ii) osnutek odločitve o poročanju in pregledu izvajanja konvencije.
 - 3.c Osnutki odločitev zasedanja pogodbenic Protokola:
 - (i) osnutek odločitve o skladnosti s Protokolom;
 - (ii) osnutek odločitev o poročanju in pregledu izvajanja Protokola;
 - (iii) osnutek odločitve o vrednotenju zdravja v strateških presoajah vplivov na okolje;
 - 3.d Osnutek deklaracije iz Ženeve.
 - 3.e Imenovanje uradnikov za naslednje obdobje med zasedanji.
 - 3.f Okvirni koledar sej.
4. Pregled delovnega načrta:
 - 4.a upoštevanje in izvajanje Konvencije in Protokola;
 - 4.b subregionalno sodelovanje in krepitev zmogljivosti;
 - 4.c izmenjava dobre prakse;
 - 4.d spodbujanje ratifikacije in uporabe Protokola in Konvencije.

Ministrski del

5. Otvoritvena slovesnost na visoki ravni:
 - (a) volitev predstavnikov na visoki ravni;
 - (b) uvodni govori.
6. Dogodek na visoki ravni o prispevku Konvencije in Protokola k energetske tranziciji, krožni ekonomiji in zelenemu financiranju.
7. Izjave ministrov in predstavnikov na visoki ravni.
8. Sprejetje odločitev:
 - 8.a odločitve, ki jih je treba sprejeti skupaj;
 - 8.b odločitve, ki jih mora sprejeti zasedanje pogodbenic konvencije;
 - 8.c odločitve, ki jih mora sprejeti zasedanje pogodbenic protokola.
9. Sprejem deklaracije.
10. Izvolitev uradnikov za naslednje medministrsko obdobje.
11. Datum in kraj naslednjega zasedanja.
12. Druge zadeve.
13. Zaključki zasedanja:
 - 13.a sprejem poročila zasedanja;
 - 13.b zaključek zasedanja.

Republika Slovenija podpira dnevni red in ne predlaga dodatnih točk. Podpira usklajeno skupno stališče EU glede predsedujočega, in tudi v vseh točkah zasedanja, je pa odprta za morebitne manjše usklajene izboljšave besedil, ki bi prispevale k jasnosti besedila. V vseh točkah si bo prizadevala za usklajeno skupno stališče EU.

MOP8/MOP4, TOČKA 3.a (i): SKUPNE ODLOČITVE: FINANCE IN FINANČNA POMOČ

Republika Slovenija kot odgovorna pogodbenica napoveduje nadaljevanje financiranja Konvencije. Najavlja letni prispevek v višini 6000 USD, v okviru proračunskih zmožnosti, za oba mednarodna instrumenta skupaj. Posledično se zavzema za omejeni program, ki bo imel jasno usmerjene aktivnosti po prednostnih področjih in bo podpiral aktivnosti po državah, ki so v postopkih ratifikacij.

Republika Slovenija podpira sodelovanje mednarodnih finančnih institucij in se pridružuje vabilu za nadaljevanje njihove aktivne vloge. Spodbuja tudi finančne prispevke mednarodnih finančnih institucij, ki bodo pomembno prispevali k delovanju programa.

Republika Slovenija podpira zagotovitev dolgoročno stabilnega financiranja za delovanje sekretariata, brez katerega programa ni mogoče izvajati.

MOP9/MOP5, TOČKA 3.a (ii): SKUPNE ODLOČITVE: DELOVNI PROGRAM 2024-2026

Republika Slovenija se zahvaljuje biroju in sekretariatu za pripravljeno delo ter podpira krepitev aktivnosti na podlagi Konvencije in Protokola. Podpira tudi aktivnosti nadaljnega mednarodnega uveljavljanja konvencije in protokola. Ker je Republika Slovenija dodatke h Konvenciji že ratificirala in tako izpolnila svojo obveznost, se pridružuje pozivom k pospešeni ratifikaciji v državah članicah EU.

Republika Slovenija pozdravlja optimizacijo delovnega programa in poudarja pomen zagotavljanja kadrov in finančnih virov za izvedbo programa ter se zavzema za realen in učinkovit program, ki bo ustrezal finančnim možnostim in hkrati prispeval k razvoju zmogljivosti za učinkovito sodelovanje med državami.

MOP9/MOP5, TOČKA 3.a (iii): SKUPNE ODLOČITVE: SODELOVANJE V MORSKIH OBMOČJIH

Republika Slovenija podpira stališče EU, da sta konvencija in protokol pomembna za pospešitev trajnostnega in okolju prijaznega razvoja v morskih območjih. Zahvaljuje se sekretariatu in Italiji za dosedanje aktivnosti in podpira zastavljen delovni program za prihodnje obdobje. Republika Slovenija bo v programu aktivno sodelovala in najavlja organizacijo delavnice v letu 2024 v Portorožu.

MOP9/MOP5, TOČKA 3.a (iv): OSNUTEK ODLOČITVE O PREGLEDU SKLADNOSTI S KONVENCIJO

Republika Slovenija se zahvaljuje odboru za obsežno delo in podpira osnutek odločitve o skladnosti s Konvencijo, je pa odprta za morebitne manjše v EU usklajene izboljšave besedil, ki bi prispevale k jasnosti besedila.

MOP9/MOP5, TOČKA 3.b (i) : ODLOČITEV GLEDE PREGLEDA SKLADNOSTI KONVENCIJE

Republika Slovenija podpira odločitev glede pregleda skladnosti in meni, da so rezultati novih vprašalnikov ustrezni in pojasnjeni na pregleden način. Poudarja pa, da želi pregledne in primerljive formate tudi v prihodnjem programskem obdobju.

Republika Slovenija podpira pripravljeno gradivo in poročila odbora za izvajanje ter se zahvaljuje predsedniku in vsem članom za opravljeno delo.

Republika Slovenija podpira poročilo o aktivnosti odbora za izvajanje in pa tudi sprejetje vseh zaključkov in priporočil. Meni, da je za učinkovito obravnavo nadaljnjih pritožbenih postopkov pomembno, da se odločitve sprejmejo v predlagani obliki, da bo lahko naslednji odbor preverjal upoštevanje priporočil med pogodbenicami in da se delo odbora spoštuje.

Na podlagi razprave v okviru Sveta EU Republika Slovenija podpira stališče EU.

Republika Slovenija je odprta tudi za manjše izboljšave formulacije sklepov dogovorjene na ravni EU, a se zavzema za natančne in uravnotežene dikcije, ki bodo razumljive in uporabne in bodo prispevale k jasnosti določb.

MOP9/MOP5, TOČKA 3.c (i) OSNUTEK ODLOČITEV O POROČANJU IN PREGLEDU IZVAJANJA PROTOKOLA

Republika Slovenija se zahvaljuje sekretariatu za pripravo poročila pregleda skladnosti in izvajanja, ter podpira sprejem odločitev.

MOP9/MOP5, TOČKA 3.c (ii) OSNUTEK ODLOČITVE O POROČANJU IN PREGLEDU IZVAJANJA KONVENCIJE

Republika Slovenija se zahvaljuje sekretariatu in odboru za veliko opravljeno delo in podpira osnutek odločitev ter usklajeno stališča EU. Odprta tudi za manjše izboljšave formulacije sklepov dogovorjene na ravni EU, a se zavzema za natančne in uravnotežene dikcije, ki bodo razumljive in uporabne in bodo prispevale k jasnosti določb.

MOP9/MOP5, TOČKA 3.c (iii) SKUPNE ODLOČITVE: NAVODILO O VREDNOTENJU ZDRAVJA V STRATEŠKIH PRESOJAH VPLIVOV NA OKOLJE

Republika Slovenija meni, da so predložena navodila primerna za objavo na spletni strani in da bodo v pomoč tudi pogodbenicam, ki zdravja v okoljskih presojah še ne upoštevajo. Republika Slovenija podpira predlagana navodila in odločitve. Zavzema se za skupno stališče EU, ter zблиževanje stališč z drugimi pogodbenicami.

MOP9/MOP5 TOČKA 3.d: DEKLARACIJA IZ GENEVE

Republika Slovenija podpira sprejem Deklaracije, ki je v PRILOGI 3. Pri tem podpira skupno stališče Sveta 15761/23 ENV 1343,ONU103 z dne 21.novembra 2023, da o tem vprašanju zastopa skupno stališče za pridružitve deklaraciji Evropska komisija.

MOP9/MOP5, TOČKA 3. e: NOMINACIJA URADNIKOV V DELOVNO SKUPINO, BIRO IN IMPLEMENTACIJSKI ODBOR ZA NASLEDNJE OBDOBJE

Republika Slovenija aktivno sodeluje v delovnih skupinah Konvencije, in kandidira za nadaljevanje dela vodenje biroja za Protokol o strateški presoji do ratifikacije protokola Grčije. Predlaga kandidatko mag. Vesno Kolar Planinšič, ter podpira enotno stališče EU s predloženimi skupnimi kandidati.

MOP8/MOP4, TOČKA 3. f: KOLEDAR AKTIVNOSTI

Republika Slovenija se zahvaljuje za koledar dogodkov, ki bo prispeval k optimalnemu načrtovanju dogodkov in ga podpira.

ŽENEVSKA DEKLARACIJA

Mi, visoki predstavniki držav članic Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (ECE) in Evropske unije, zbrani v Ženevi od 12. do 15. decembra 2023 na devetem zasedanju pogodbenic Konvencije o presoji čezmejnih vplivov na okolje (Espoo konvencija) in petem zasedanju pogodbenic konvencije, ki je služilo kot sestanek pogodbenic Protokola o strateški presoji vplivov na okolje,

[obžalujemo hudo škodo, ki jo je agresija Ruske federacije na Ukrajino povzročila prebivalstvu, okolju in gospodarstvu Ukrajine.

Zaskrbljeni zaradi nadaljevanja agresije Ruske federacije na Ukrajino in njenih obsežnih škodljivih vplivov na okolje, vključno s čezmejnimi vplivi v regiji, v smislu onesnaževanja zraka, vode in tal ter izgube biotske raznovrstnosti,

poudarjamo zaskrbljujočega tveganja daljnosežnih jedrskih nesreč, ki bi bile posledica vojne,

zaskrbljeni zaradi negativnih učinkov prelivanja vojne v Ukrajini po vsem svetu na energetske krize, biotsko raznovrstnost in naravne habitate, podnebne spremembe in verigo preskrbe s hrano, pa tudi na razpoložljivost kritičnih surovin,]

ob priznavanju potrebe po diverzifikaciji virov oskrbe z energijo in pospešitvi uvajanja obnovljivih virov energije ter izvajanju modelov krožnega gospodarstva, ki zmanjšujejo porabo in odpadke surovin, zemljišč, vode in energetskih virov,

ob priznavanju, da je treba okrepiti prizadevanja za boj proti podnebnim spremembam, izgubi biotske raznovrstnosti in onesnaževanju okolja ter doseči cilje trajnostnega razvoja do leta 2030,

ob pozdravljanju novega globalnega okvira za biotsko raznovrstnost Kunming-Montreal v okviru Konvencije o biološki raznovrstnosti in ob priznavanju potrebe po zaustavitvi izgube biotske raznovrstnosti,

zavedajoč se naraščajočih okoljskih pritiskov na kopenske, morske in obalne ekosisteme, ki jih povzročajo podnebne spremembe, urbanizacija, naraščajoče obremenitve z onesnaževanjem, turizem, ribolov, rudarstvo rudnin in proizvodnja energije,

ob sklicevanju na globalno razsežnost protokola kot ključnega pravnega instrumenta za spodbujanje okolju prijaznega in trajnostnega razvoja z vključevanjem okoljskih, tudi zdravstvenih, vidikov v sektorske načrte in programe ter, kolikor je to primerno, politike in zakonodajo,

v pričakovanju globalnega odprtja Espoo Konvencije v naslednjem obdobju med sejami, ki bo pogodbenicam po vsem svetu ponudila dobro uveljavljen pravni okvir za notranje ukrepanje in mednarodno sodelovanje za preprečevanje, zmanjševanje in obvladovanje pomembnih škodljivih čezmejnih okoljskih vplivov predlaganih dejavnosti,

1. *Poudarjamo pomen konvencije in protokola kot orodij okoljskega upravljanja v procesu zelene obnove Ukrajine in pri njeni pripravi v smislu načrtovanja, sodelovanja javnosti in presoje načrtov in projektov z namenom zagotavljanja zelenega financiranja in skladnosti z okoljskimi pogoji ter trajnostnim prostorskim načrtovanjem;*

2. *Pozivamo pogodbenice in zainteresirane strani, naj okrepijo in spodbujajo izvajanje obeh pogodb, da bi pospešile energetske prehode, in spodbujajo ogljične nevtralnosti z iskanjem alternativ, ki varujejo in zaustavijo izgubo biotske raznovrstnosti in naravnih habitatov, z upoštevanjem okoljskih in podnebnih vplivov projektov, načrtov in programov ter krepitev njihove krepitev podnebne odpornosti, ter z ustvarjanjem pogojev, ki bodo omogočili uporabo zelenega financiranja;*

3. *Prepoznavamo ključno vlogo Protokola pri trajnostnem prostorskem načrtovanju in zlasti pomorskem prostorskem načrtovanju ter Konvencije pri projektih zelene energije v morskem okolju, ki vključujejo raziskovanje in izkoriščanje ogljikovodikov, kablov in cevovodov ter vetrne energije na morju;*

4. *Pozdravljamo in nadalje spodbujamo okrepljeno sodelovanje s konvencijami in komisijami o regionalnih morjih za pospeševanje učinkovite uporabe Konvencije in Protokola o varstvu Sredozemskega morja ter drugih regionalnih morij in obalnih con, pri čemer se opirajo na sinergije in predlagane dejavnosti, identificirane s pomočjo financiranja Italije;*

5. *Izražamo hvaležnost za dokončanje in potrditev dokumenta, pripravljenega za informativne namene o presoji vplivov na zdravje v strateški presoji vplivov na okolje, prvotno financiranega s strani Evropske investicijske banke, ob priznavanju pomena vključevanja zdravstvenih vidikov v uporabo protokola in vključevanja zdravstvenih organov v njegovo uporabo;*

6. *Priznavamo velik potencial Konvencije in Protokola za prispevanje h krožnemu gospodarstvu kot novemu svetovnemu gospodarskemu modelu v skladu s cilji trajnostnega razvoja, vključno z zgodnjim*

pregledom in oceno tveganj v življenjskem ciklu, kot je tveganje za zdravje ljudi, povezanih z izbiro različnih rešitev, ter s spodbujanjem trajnostnega oblikovanja in materialov;

7. *[Povzemamo* ministre na deveti ministrski konferenci za okolje za Evropo (Nikozija, 5.–7. oktober 2022), ki so potrdili, da konvencija in protokol zagotavljata okvir in smernice za okolju prijaznejšo infrastrukturo, ki ima pomembno vlogo pri prehodu na zeleno gospodarstvo in doseganju ciljev trajnostnega razvoja;]

[8. *Povzemamo* tudi ministre, pristojne za zdravje in okolje na sedmi ministrski konferenci o okolju in zdravju (Budimpešta, 5.–7. julij 2023), ki so priznali potrebo po nadaljnjem vključevanju presoje okoljskih, tudi zdravstvenih, učinkov v postopke odločanja in načrtovanja z uporabo protokola in uporabe orodij, kot so ocene vplivov na zdravje;]

9. *Potrjujemo*, da sta Konvencija in Protokol učinkovita instrumenta za spodbujanje okolju prijaznega in trajnostnega razvoja, okoljskega upravljanja in mednarodnega sodelovanja tudi zunaj območja Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (ECE);

10. *Spodbujamo* pogodbenice, ki tega še niso storile, da ratificirajo: prvo spremembo konvencije, da bi lahko postala globalna; drugo spremembo konvencije, da se zagotovi enotno izvajanje pogodbe; in protokola, da se razširi njegovo geografsko področje uporabe;

11. *Pozivamo* vse države članice ECE, ki tega niso storile, da ratificirajo Konvencijo in Protokol ter k njima pristopijo;

12. *Vabimo* druge zainteresirane države, ki so države članice Združenih narodov, da naredijo korake za izvajanje pogodb z namenom prihodnjega pristopa;

13. *Poudarjamo*, da morajo države, da bi lahko v celoti izkoristile prednosti Konvencije in Protokola, ne le postati njene pogodbenice, ampak morajo tudi sprejeti vse potrebne ukrepe na nacionalni ravni, da bi v celoti izpolnile svoje obveznosti;

14. *Pozdravljamo* obsežno zakonodajno pomoč in dejavnosti krepitev zmogljivosti v vzhodni Evropi, na Kavkazu in v Srednji Aziji, ki jih je sekretariat omogočil v obdobju 2013–2023 s sredstvi Evropske unije, Nemčije in Švice, ter za Srednjo Azijo v sodelovanju z Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi;

15. *Pozivamo* pogodbenice in spodbujamo podpisnice, druge države ter partnerske organizacije in mednarodne finančne institucije, naj podprejo učinkovito izvajanje Konvencije in Protokola, vključno z dvostranskim zagotavljanjem nadaljnje pomoči državam, ki izrazijo potrebo po njej;

16. *Prepoznavamo*, da je dolgotrajna neustreznost prostovoljnih finančnih prispevkov pogodbenic po Konvenciji in Protokolu v nasprotju z dokazanimi koristmi in nadaljnjim potencialom obeh pogodb, ob upoštevanju povečanja števila njihovih dejavnosti in pogodbenic, tudi glede na pričakovane prihodnje pristope držav zunaj ECE regije;

17. *Sklenemo*, da morajo pogodbenice prednostno obravnavati omejene vire za delovanje sekretariata obeh pogodb zaradi pomembne in nenehno naraščajoče vloge obeh pogodb in posledične delovne obremenitve, ki se bo z globalizacijo Konvencije še povečala;

18. *Pozivamo* pogodbenice, da omogočijo potrebna finančna sredstva za ustrezno delovanje Konvencije in Protokola ter za polno izvajanje njihovih delovnih načrtov, zavedajoč se, da bodo do tedaj lahko številne dejavnosti in storitve sekretariata začasno prekinjene ali zmanjšane.